

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 03 stycznia 2023 r.

WK-I.431.1.70.2022

Pan
Paweł Bednarczyk
Burmistrz Tłuszcza

Urząd Miejski w Tłuszczu
ul. Warszawska 10
05-240 Tłuszcz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej² kontrolerzy: Maria Los – starszy inspektor wojewódzki i Monika Krajewska – inspektor wojewódzki w Wydziale Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadzili w dniach od 22 lipca do 4 sierpnia 2022 r. kontrolę problemową w Urzędzie Miasta Miejskim w Tłuszczu, z siedzibą przy ul. Warszawskiej 10, 05-240 Tłuszcz.

Kontrolą objęto stan realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w przedmiocie działalności urzędu stanu cywilnego w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 29 czerwca 2022 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 1 grudnia 2022 r., do którego nie wniesiono pisemnych zastrzeżeń, przekazuję Panu Burmistrzowi wystąpienie pokontrolne.

W kontrolowanym okresie dokonano rejestracji 1 urodzenia, 262 małżeństw i 174 zgonów, 73 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 27 czynności sprostowania aktu stanu cywilnego, 10 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego, 2 czynności polegających na rejestracji zdarzenia, które nastąpiło poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie zostało tam zarejestrowane lub w państwie, w którym nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego oraz 1 czynności odtworzenia zagranicznego dokumentu

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r. poz. 135, ze zm.).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

stanu cywilnego. Ponadto wydano 3202 odpisy aktów stanu cywilnego, a także 17 decyzji o zmianie imienia i nazwiska. Wydano również 5 zaświadczeń o stanie cywilnym i 4 zaświadczenia stwierdzające, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo.

W kontrolowanym okresie nie wydawano decyzji w przedmiocie odmowy dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, postanowień o umorzeniu postępowania dotyczącego rejestracji stanu cywilnego, zaświadczeń o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby, a także zaświadczeń o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego.

Badaniu poddano 1 akt urodzenia, 10 aktów małżeństwa, w tym: 5 aktów sporządzonych po zawarciu małżeństwa przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego (dalej: USC) i 5 aktów sporządzonych po zawarciu małżeństwa przed duchownym, w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego³, 5 aktów zgonu, a także 3 czynności sprostowania aktu stanu cywilnego, 3 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego, 3 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 2 czynności polegające na rejestracji zdarzenia, które nastąpiło poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie zostało tam zarejestrowane lub w państwie, w którym nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego oraz 1 czynność odtworzenia zagranicznego dokumentu stanu cywilnego. Ponadto badaniu poddano 4 decyzje wydane na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska⁴, 5 zaświadczeń o stanie cywilnym i 4 zaświadczenia stwierdzające, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo⁵.

Rejestracji stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego dokonywał w poddanych kontroli sprawach kierownik USC, zgodnie z właściwością określoną w art. 9 ust. 1 oraz art. 13 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego⁶, uwierzytelniając akty stanu cywilnego przez złożenie podpisu elektronicznego weryfikowanego za pomocą certyfikatu wydanego przez ministra cyfryzacji.

Wszystkie poddane badaniu akty sporządzono z zachowaniem terminów określonych w art. 52 ust. 1, art. 86 ust. 1 i 3 oraz w art. 92 ust. 1 ustawy p.a.s.c. Poddany badaniu akt urodzenia zawierał wymagane dane, określone w art. 60 ustawy p.a.s.c., natomiast poddane kontroli akty małżeństwa oraz akty zgonu zawierały elementy określone odpowiednio w art. 88 ust. 1 oraz art. 95 ust. 1 ustawy p.a.s.c.

³ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359).

⁴ Ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1988).

⁵ Oznaczenia wszystkich spraw poddanych badaniu wskazano w arkuszu w sprawie danych statystycznych dla czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, który dołączono do akt kontroli.

⁶ Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1681, ze zm.), dalej: ustawa p.a.s.c.

Poddane badaniu akty stanu cywilnego oznaczone zostały oddzielenie dla każdego rodzaju zdarzenia, zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy p.a.s.c. Oznaczenia aktów stanu cywilnego zostały nadane przez system teleinformatyczny, zgodnie z zasadami określonymi w § 42 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego⁷.

Akta zbiorowe do poddanych kontroli aktów urodzenia, małżeństwa i zgonu, prowadzone były w formie papierowej, w porządku chronologicznym, a także zawierały dokumenty stanowiące podstawę dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego. W aktach zbiorowych do aktu urodzenia znajdowała się karta urodzenia oraz protokół zgłoszenia urodzenia. W aktach zbiorowych do aktów małżeństwa znajdowały się zapewnienia o braku okoliczności wyłącających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłącających zawarcie małżeństwa i zaświadczenia wydane przez duchownego, o których mowa w art. 8 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego albo protokoły przyjęcia przez kierownika USC oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński. W aktach zbiorowych do aktów zgonu znajdowały się karty zgonu oraz protokoły zgłoszenia zgonu. Ponadto ustalono, że dokumenty stanowiące akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego są przechowywane w odpowiednich warunkach i są właściwie zabezpieczone, z zachowaniem wymogów określonych w art. 27 ust. 1 i 2 ustawy p.a.s.c.

Czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego polegające na sprostowaniu, uzupełnieniu, rejestracji zdarzenia, które nastąpiło poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie zostało tam zarejestrowane, przeniesieniu do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego oraz odtworzeniu zagranicznego aktu stanu cywilnego – dokonano w formie czynności materialno-technicznej, zgodnie z art. 35 ust. 3, art. 37 ust. 3, art. 99 ust. 1, art. 105 ust. 1 oraz art. 109 ust. 3 ustawy p.a.s.c.

W przypadku aktów stanu cywilnego sporządzonych na podstawie art. 99, art. 104 oraz art. 109 ustawy p.a.s.c., kierownik USC zamieścił adnotację informującą o okolicznościach i podstawie rejestracji aktów, zgodnie z wymogiem określonym w art. 23, art. 105 ust. 1 oraz art. 110 ust. 1 ustawy p.a.s.c.

Wydane z urzędu odpisy skrócone aktu urodzenia, aktów małżeństw oraz aktów zgonów zostały wydane niezwłocznie.

We wszystkich poddanych badaniu przypadkach prawidłowo realizowano obowiązek polegający na zamieszczaniu wymaganych przypisków oraz wzmianek.

⁷ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1904).

Poddane kontroli decyzje w sprawie zmiany nazwiska wydane zostały na podstawie wniosków spełniających wymogi określone w art. 11 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska oraz zgodnie z właściwością organu określonego w art. 12 ust. 1 ww. ustawy, a także z zachowaniem terminu określonego w art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego⁸. Poddane kontroli decyzje w sprawie zmiany nazwiska zawierały wszystkie wymagane elementy określone w art. 107 k.p.a.

Stwierdzono, że wysokość pobranej opłaty skarbowej za sporządzenie poddanych kontroli aktów małżeństwa, wydania odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonanych czynnościach sprostowania, uzupełnienia, transkrypcji, odtworzenia zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, wydania zaświadczenia stwierdzającego, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo oraz zaświadczenia o stanie cywilnym, a także za wydanie decyzji o zmianie nazwiska – była zgodna ze stawką określoną w części I ust. 1 i 7 oraz w części II ust. 1 pkt 1, 2, 6, 8 i 10 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej⁹.

W wyniku kontroli nie stwierdzono przechowywania w archiwum urzędu stanu cywilnego ksiąg stanu cywilnego i akt zbiorowych z naruszeniem zasad ich przekazywania do właściwego archiwum państwowego, określonych w art. 128 ust. 1 oraz art. 129 ust. 3 ustawy p.a.s.c.

Osoba zatrudniona na stanowisku kierownika USC spełnia wymogi do zajmowania tego rodzaju stanowisk w zakresie wykształcenia i zatrudnienia, określone w art. 8 ust. 1 ustawy p.a.s.c.

Kierownik USC w Tłuszczu nie przekazał do Archiwum Państwowego księgi stanu cywilnego uzyskując uprzednio zgodę Wojewody Mazowieckiego na wyniesienie przedmiotowych ksiąg z urzędu stanu cywilnego w Tłuszczu.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niepowiadomienie jednego z małżonków o dokonaniu czynności odtworzenia aktu stanu cywilnego, czym naruszono wymogi określone w art. 111 ust. 2 ustawy p.a.s.c., zgodnie z którym *„Jeżeli odtworzenia treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego dokonuje się na wniosek jednego z małżonków, kierownik urzędu stanu cywilnego powiadamia o odtworzeniu drugiego małżonka oraz informuje go o prawie do złożenia oświadczenia w sprawie nazwiska”*.
2. Pobranie w 2 przypadkach opłaty skarbowej za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonanych czynnościach rejestracji zdarzenia, które nastąpiło poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie zostało tam zarejestrowane lub w państwie, w którym nie jest

⁸ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, ze zm.), dalej: k.p.a.

⁹ Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2142, ze zm.).

prowadzona rejestracja stanu cywilnego w wysokości niezgodnej ze stawką określoną w części II ust. 1 pkt 7 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.

Ponadto w wyniku kontroli stwierdzono, że:

- akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego nie zostały opatrzone datą sporządzenia aktu, pomimo wymogu w tym zakresie określonego w § 43 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego, zgodnie z którym *„Akta zbiorowe (...) niesporządzone w formie dokumentu elektronicznego oznacza się dodatkowo datą sporządzenia aktu stanu cywilnego, którego dotyczą (...)”*;
- nie udokumentowano faktu doręczenia stronie odpisu zupełnego sprostowanego aktu stanu cywilnego, a także faktu doręczenia wszystkich poddanych badaniu zaświadczeń o stanie cywilnym na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy p.a.s.c., oraz dwóch poddanych badaniu zaświadczeń stwierdzających, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo wydanych na podstawie art. 83 ustawy p.a.s.c. Działaniem powyższym naruszono art. 46 § 1 k.p.a., zgodnie z którym *„Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.”*;
- nie udokumentowano daty wpływu do organu wniosku w sprawie wydania decyzji o zmianie nazwiska, czym naruszono § 42 ust. 2 instrukcji kancelaryjnej stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych¹⁰, zgodnie z którym: *„(...) Po zarejestrowaniu przesyłki na nośniku papierowym punkt kancelaryjny umieszcza i wypełnia pieczęć wpływu na pierwszej stronie pisma lub, w przypadku gdy nie ma możliwości otwarcia koperty, na kopercie (...)”*, przy czym stosownie do § 7 pkt 6 powyższego załącznika odcisk pieczęci lub nadruk umieszczany na przesyłkach wpływających na nośniku papierowym powinien zawierać m.in. nazwę podmiotu oraz datę wpływu;

Jednocześnie w toku kontroli stwierdzono, że w okresie kontrolowanym nie został zatrudniony zastępca Kierownika USC, pomimo że okręg liczył poniżej 50 000 mieszkańców. Powyższym naruszono art. 6 ust. 4 p.a.s.c., zgodnie z którym *„w okręgach liczących poniżej 50 000 mieszkańców wójt (...) zatrudnia zastępcę kierownika urzędu stanu cywilnego”*. Z treści powyższego przepisu

¹⁰ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. Nr 14, poz. 67, ze sprost.).

wynika konieczność zatrudnienia zastępcy kierownika USC oraz opcjonalna możliwość stworzenia stanowiska kierownika USC.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania w zakresie działalności urzędu stanu cywilnego ocenia się **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

Przedstawiając powyższe ustalenia, zobowiązuję Pana Burmistrza do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonej nieprawidłowości, a w szczególności do:

1. Powiadamiania drugiego z małżonków o dokonaniu czynności odtworzenia aktu stanu cywilnego na wniosek jednego z małżonków, zgodnie z wymogiem określonym w art. 111 ust. 2 ustawy p.a.s.c.
2. Pobierania opłaty skarbowej za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonanych czynnościach rejestracji zdarzenia, które nastąpiło poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie zostało tam zarejestrowane lub w państwie, w którym nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego, w wysokości zgodnej ze stawką określoną w części II ust. 1 pkt 7 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.

Ponadto wskazuję na konieczność:

- opatrywania akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego datą sporządzenia aktu, zgodnie z wymogiem określonym w § 43 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego;
- prawidłowego dokumentowania doręczenia stronie odpisu zupełnego sprostowanego aktu stanu cywilnego, a także zaświadczeń o stanie cywilnym oraz zaświadczeń stwierdzających, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo wydanych na podstawie art. 83 ustawy p.a.s.c., zgodnie z wymogiem określonym w art. 46 § 1 k.p.a.,
- dokumentowania daty wpływu do organu wniosków w sprawie wydania decyzji o zmianie nazwiska, zgodnie z wymogiem określonym w § 42 ust. 2 instrukcji kancelaryjnej stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych¹¹.

¹¹ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. Nr 14, poz. 67, ze sprost.).

Jednocześnie wskazuję na konieczność zatrudnienia Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego Urzędu Miejskiego w Tłuszczu, zgodnie z wymogiem określonym w art. 6 ust. 4 p.a.s.c.

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz zobowiązuję Pana Burmistrza na podstawie art. 49 ww. ustawy do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

*Z up. Wojewody Mazowieckiego
Artur Subda
Dyrektor Wydziału Kontroli*